

Projectaanvraag Sport als interventie en preventie voor jeugdproblematiek

1. Inleiding

Provincie Utrecht heeft in juni 2005 een gesprek gevoerd met zowel Stade Advies als Sportservice Midden Nederland over de mogelijkheden om sport in te zetten als middel om jongeren te bereiken die de maatschappelijke aansluiting dreigen te verliezen. Vanuit beide organisaties is kennis over deze thematiek aanwezig. Stade Advies heeft ervaring en kennis in de sector welzijn en jongerenwerk, terwijl Sportservice haar ervaring en kennis ten aanzien van sport en bewegen inbrengt. Beide organisaties hebben elkaar aanvullende netwerken en kennis in de provincie Utrecht. Bovendien is een eerdere samenwerking in het kader van Uplay positief verlopen, waardoor gekozen is de krachten te bundelen in een gezamenlijke aanpak.

2. Aanleiding

Provincie Utrecht heeft in haar coalitieakkoord uitgesproken dat breedtesport een belangrijke bijdrage kan leveren aan de volksgezondheid en sociale samenhang. Binnen het breedtesportbudget voor 2005 is nog ruimte voor nieuwe projecten. De provincie wil daarbij aansluiten bij bestaand provinciaal beleid in dit verband het Project Jeugd Perspectief. Jeugd Perspectief heeft tot doel het tegengaan en voorkomen van maatschappelijke uitval van risicjongeren. Sporten kan als een belangrijk middel worden gezien in het voorkomen dat jongeren in de problemen komen. Sporten kan de opvoeding en socialisatie ondersteunen. Sport wordt in debatten over integratie en normen en waarden een belangrijke plaats toegedacht.

3. De Vraag

Een project met provinciale reikwijdte (dus in meerdere gemeenten zal plaatsvinden), dat zich richt op risicoyeugd. Sport is aangrijpingspunt en de betrokkenheid van ouders en het kader van verenigingen is gewenst. Het project dient een aanjaagfunctie te hebben en een structurele bijdrage te leveren doordat de activiteiten binnen bestaande kaders voortgezet kunnen worden, maar moet ook direct zichtbaar resultaat hebben.

4. Aanpak

4.1 Algemeen

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van activiteiten op het terrein van breedtesport en sportstimulering. In het merendeel van de Utrechtse gemeenten zijn afgelopen jaren door de breedtesportimpuls projecten jeugdsportstimulering tot stand gekomen. In de meeste gemeenten concentreren de projecten zich op de jeugd op de basisschool.

Projecten voor de wat oudere jeugd vanaf ongeveer 12 jaar tot 18 jaar komen minder voor en blijken moeilijker de doelgroep te bereiken. Jeugdsport voor de groep 12+ is minder goed ontwikkeld en de samenwerking voor een integrale aanpak (sportverenigingen, onderwijs en welzijn) komt moeizaam op gang. Binnen deze leeftijdsgroep neemt over het algemeen de deelname aan sporten in georganiseerd verband af. Met name jongeren die niet deelnemen aan sporten in georganiseerd verband behoren vaker tot de zogenaamde 'risico-jeugd'. Het georganiseerd sporten is belangrijk omdat het informele leren sterk bevorderd wordt. Door middel van sport kan het contact met jongeren gemakkelijker onderhouden worden (kennen en gekend worden) en kan men makkelijker ingrijpen als er iets dreigt mis te gaan (denk hierbij ook aan het leggen van een relatie met de gemeentelijke taken ten aanzien van jeugdzorg). Vrijwilligers en professionals die met jeugdigen sporten moeten een belangrijke bijdrage leveren in het signaleren van problemen. Voor versterking van de omgeving; de "pedagogische" kwaliteit van de volwassenen (ouders, leerkrachten, trainers en jeugd(bege)leiders) kan het wenselijk zijn aansluiting te zoeken bij projecten in de bovenbouw van het basisonderwijs. Langs deze weg kan het netwerk jeugd (buurt-onderwijs-sport) versterkt worden. Sport kan een belangrijk middel zijn als interventie en preventie van jeugdzorgproblematiek. Met deze aanpak willen we ons richten op de leeftijdsgroep 10 tot 18 jaar en dan met name de risicoyeugd.

Ook het ministerie van VWS wil de inzet van sport en bewegen als instrument tegen de bestrijding van achterstanden stimuleren. Daarvoor is de BOS impuls van kracht. Gemeenten kunnen tot 1 april 2006 bij het ministerie van VWS een aanvraag BOS impuls indienen voor projecten. Deze projecten kunnen dan vanaf 2007 tot maximaal 2010 voor 50% medegefinancierd worden door het ministerie van VWS. Voor een aanvraag en daarin opgenomen aanpak is wel een analyse van de uitgangssituatie nodig en een interventieprogramma om de jongeren en hun omgeving beter toe te rusten.

Met deze aanvraag willen wij in zeven gemeenten een tweetal activiteiten uitvoeren. Er zal een quick scan met betrekking tot sport en risicojeugd uitgevoerd worden om de huidige stand van zaken in de gemeente in beeld te brengen. Vervolgens zal een concreet project met de betrokkenen in de gemeenten uitgevoerd worden. De uitkomsten van de quick scan moeten door de gemeente tevens te gebruiken zijn in een aanvraag BOS impuls. Gemeenten Amersfoort, Veenendaal, IJsselstein en Zeist hebben al belangstelling getoond voor de quick scan in verband met een aanvraag BOS impuls. Naar aanleiding van de quick scan zal uit de aangereikte projecten een keuze gemaakt worden door de gemeente in overleg met de provincie. Het voorstel is dat de gemeente inhoudelijk (mede) opdrachtgever wordt.

4.2 Lokale inventarisatie en draagvlak: buurt - onderwijs - sport voor de doelgroep risico-jongeren

Voorgesteld wordt voor en met gemeenten een quick scan uit te voeren op het terrein van breedtesport voor de doelgroep jongeren 10 tot 18 jaar. Bedoeling is de quickscan uit te voeren voor de gehele gemeente, maar wel specifieke aandacht te hebben voor buurten/wijken met veel risico-jeugd.

De quick scan heeft als doel:

Zicht krijgen op de knelpunten en wensen van het bestaande beleid en activiteiten op het terrein van breedtesport ten aanzien van de doelgroep 10+/risicojeugd. Belangrijke aspecten hierbinnen zijn o.a.:

- Inventarisatie naar gegevens over sportdeelname van de doelgroep 10 + en met name van risicojeugd, zowel via deelname aan sportvereniging als overige sportdeelname
- De mate waarin sportaanbod aansluit bij wensen van jeugdigen
- De mate van samenwerking tussen de partners onderwijs, welzijn en sportverenigingen
- De mate van ouderbetrokkenheid en van vrijwilligers (met daarbij specifiek aandacht voor de betrokkenheid van allochtone ouders/vrijwilligers)
- De mate en kwaliteit van accommodaties en openbare ruimte voor sporten
- De betaalbaarheid van sporten

Op basis van de quick scan moet de gemeente een (verbeter)plan kunnen opstellen voor de breedtesport voor de doelgroep jongeren 10+/risicojeugd. Daarnaast geeft de quick scan aangrijpingspunten voor een aanvraag in het kader van de BOS-impuls van VWS (1 april 2006).

Format voor de quick scan ontwikkelen:

Voor de uitvoering van de quick scans wordt allereerst door Sportservice en Stade een format gemaakt dat te gebruiken is in de verschillende gemeenten. Wij stellen voor dat de kern en de wijze van verslaglegging voor alle gemeente gelijk is. Wel moet er de mogelijkheid zijn om lokale accenten te leggen. Naast het maken van een format, wordt er een lijst opgesteld van informatie die wij van gemeente willen, een opzet gemaakt voor de verslaglegging en een korte handleiding/checklist voor het uitvoeren van de quick scan. Daarnaast wordt er korte beschrijving met achtergrond informatie gemaakt over het project.

(Inzet Stade/Sportservice in totaal 40 uur)

Het uitvoeren van de quick scan per gemeente:

De volgende werkwijze voor het uitvoeren van de quick scan per gemeente wordt voorgesteld:

- Startgesprek met gemeente (4 uur)

Vooraf aan het startgesprek krijgt de contactpersoon een brief met besprekpunten en achtergrondinformatie. Tijdens het startgesprek komen zaken aan de orde als: het (mede)opdrachtgeverschap van de gemeente, toelichting op het traject, inventariseren van wensen van de gemeente, aanleveren van schriftelijk materiaal, namen aanleveren van sleutelfiguren uit onderwijs, sport, welzijn en afspraken maken over de planning.

- Verzamelen en verwerken schriftelijk materiaal (16 uur)

Wij gaan er vanuit dat bij de gemeente en andere organisaties het nodige materiaal aanwezig is over de huidige situatie van sport en risicojeugd. Deze informatie gaan we verzamelen en verwerken in het

format. We gaan er vanuit dat er bijvoorbeeld de nodige informatie is te verkrijgen bij de afdelingen Jeugdgezondheidszorg van de GGD.

- Gesprekken met lokale vertegenwoordigers/sleutelfiguren (18 uur)

Via een aantal gesprekken met sleutelfiguren uit o.a. de sport, het onderwijs, het jeugdwerk willen we aanvullende informatie over sport en risicojeugd op de aspecten die eerder genoemd zijn. De uitkomsten uit de gesprekken worden meegenomen in de rapportage. Mede op basis van deze informatie zullen wij knelpunten en conclusies opstellen.

- Opstellen concept rapportage quick scan met conclusies en aanbevelingen (8 uur)

Er wordt een concept rapportage opgesteld volgens het format dat voor de scan wordt gebruikt en deze rapportage wordt aangeboden en besproken met de contactpersoon van de gemeente.

- Expertmeeting over uitkomsten quick scan (16 uur)

De knelpunten en conclusies uit de definitieve rapportage worden besproken met lokale betrokkenen (wethouder, beleidsmedewerkers, professionals, en anderen betrokkenen) via een zogenaamde expertmeeting. Via deze bijeenkomst kan men toetsen of de conclusies en knelpunten gedeeld worden en in volgorde van belangrijkheid opstellen. Organisatie, voorzitten en verslaglegging van de expertmeeting wordt verzorgd door Stade Advies en Sportservice Midden Nederland.

- Rapportage definitief maken en eindgesprek met gemeente (4 uur)

Op basis van deze bespreking met de gemeente en de uitkomsten van de expertmeeting wordt de rapportage definitief gemaakt. In het eindgesprek met de gemeente wordt aandacht besteed aan hoe de gemeente verder gaat met de uitkomsten en worden afspraken gemaakt voor het uit te voeren concrete project in de gemeente. Daarnaast wordt in het eindgesprek de samenwerking geëvalueerd. De provincie krijgt een kort verslag van dit gesprek.

Voor de uitvoering van de quick scans inclusief expertmeeting is in totaal 66 uur nodig per gemeente.

4.3 Projectuitvoering gericht op risicojeugd.

In de gemeenten waar de quick scan uitgevoerd wordt is het de bedoeling ook direct of in aansluiting op de uitkomsten van de quick scan samen met de gemeente een project uit te voeren. Voorwaarde is dat de gemeente en lokale organisaties meewerken aan de uitvoering van het project (denk aan scholen, sportverenigingen, welzijns-/jeugdwerkorganisaties, vrijwilligers/ouders en bij voorkeur met jeugdigen) Zowel Sportservice Midden Nederland als Stade Advies heeft ervaring met projecten/activiteiten op het terrein van breedtesport en sportstimulering voor jeugdigen. In de bijlage zijn een aantal voorbeeldprojecten beschreven. De projecten dienen een duidelijke relatie te hebben met preventief jeugd beleid. Dit kan zijn door directe activiteiten op te starten voor risico-jeugd via buurt, onderwijs of sport dan wel door training en scholing van de volwassenen, die met jeugd omgaan. Sportservice en Stade adviseren en begeleiden de opstart van de projecten. Zij dragen hun kennis aan de lokale uitvoerders over. Uitgangspunt is dat per gemeente ook zelf geïnvesteerd wordt en dat er vanuit de middelen vanuit dit project maximaal 9.500 euro per gemeente ingezet kan worden (in de vorm van uren voor inzet Stade of Sportservice of deels voor activiteitenbudget).

De projecten kennen zowel verschillende aangrijpingspunten, buurt, onderwijs en sport, als verschillende doelgroepen (jeugd, ouders, trainers) als doelstellingen (sportdeelname en sport en opvoeding). Gemeenten worden geadviseerd in hun keuze, zodat het project of combinatie van projecten de meeste aanknopingspunten en kans op succes biedt. Uiteraard is een ketenbenadering vanuit diverse instellingen, gericht op vraag en aanbod het meest effectief.

Sportvereniging

1. Ongekend talent, sportverenigingen ondersteunen om allochtone jeugd in de buurt te werven
2. Kleur op, jeugdparticipatie van allochtone jeugd (14-18 jr) binnen de sportvereniging
3. Allochtone ouders graag gezien, sportverenigingen ondersteunen bij het betrekken van ouders van allochtone jeugd

Onderwijs en Opvoeding

4. Kanjers in de sport; Ouders en jeugdbegeleiders van onderwijs, sport en buurt leren vaardigheden aan om het zelfvertrouwen van kinderen te vergroten en eenduidig te werken met gedragsregels. Opvoeders reageren op effectiever op (on)gewenst gedrag.
5. Rots en Water; Jongens leren beter omgaan met agressie en zich beheersen.

Buurt

6. Jeugd in beweging, jongeren in achterstandswijken onder schooltijd en in de wijk in beweging brengen door laagdrempelige sportclinics dichtbij huis aan te bieden.

Daarnaast is het wellicht mogelijk aanvullend de projecten allochtonenbeleid en allochtone meisjes en vrouwen uit de sociale agenda in te zetten.

De voorbeeldprojecten staan nader omschreven in de bijlage. Daarnaast kan in samenspraak met de gemeente ook voor een ander project gekozen worden, indien dit voldoet aan de uitgangspunten.

5. Producten en resultaten van het totale project

Het gehele project levert een aantal producten op en moet de volgende resultaten opleveren.

Producten:

- Format voor het uitvoeren van een quick scan naar breedtesportbeleid voor de risicojeugd 10+ in de gemeente. Format kan vervolgens ook worden aangeboden aan overige Utrechtse gemeenten.
- 7 rapportages voor de Utrechtse gemeente die de onderlegger zijn voor meer duurzaam beleid breedtesport voor jongeren en voor een eventuele aanvraag BOS impuls.
- Mede uitvoering van zeven projecten/activiteiten en een korte beschrijving van de ervaring in de uitgevoerde projecten (doel, doelgroep, aantal deelnemers, wat goed is gegaan, wat men een volgende keer anders moet doen, etc.)

Resultaten:

- Met de uitkomsten van de quick scan kan de gemeente een gericht beleid voeren met sport als instrument gericht op risico jeugd.
- Wanneer een gemeente via de quick scan mede een BOS-impuls gehonoreerd krijgt betekent dit capaciteitsuitbreiding van middelen en activiteiten voor risicojeugd in betreffende gemeente
- Concrete resultaten per project zijn nog niet te geven omdat dit afhankelijk is van de gekozen activiteit. Bij de start van een lokaal project wordt een concrete beschrijving van resultaten geleverd, met inzet van Stade Advies en/of Sportservice en de inzet van de gemeente en lokale betrokkenen

6. Planning en kosten

Sportservice Midden Nederland en Stade Advies gaan de opdracht samen uitvoeren. Beide organisatie werken met verschillende tarieven. In deze aanvraag wordt uitgegaan van het gemiddelde tarief van 100 euro per uur. Op basis van het opgestelde plan van aanpak komen we tot de volgende planning en kosten.

De looptijd van het gehele traject is van oktober 2005 tot oktober 2006.

Voorlopig planning van de verschillende onderdelen:

1. Ontwikkelen format quick scan en informeren gemeenten oktober-november '05
2. Uitvoeren inventarisatie (quick scans + expertmeeting) november '05 tot maart '06
3. Mede uitvoeren van projecten in gemeenten januari '06 tot september '06
4. Afronding van project met rapportage oktober '06

Begroting van de kosten van de verschillende onderdelen:

• Oriëntatie en uitvoeringsplan maken, format ontwikkelen,	6.000
• Uitvoeren inventarisatie (quick scans + expertmeeting) in 7 gemeenten (zie voor uren specificatie onderdeel 4.2)	46.200
• Overleggen over voortgang en gemeentelijke projecten	2.300
• Mede uitvoeren van projecten in 7 gemeenten (€ 9.500 per gemeente) (specificatie volgt na afspraak per gemeente)	66.500
• eindrapportage provinciaal	4.000

Totaal 125.000

7. Organisatie en opdrachtgeverschap

Provincie Utrecht is opdrachtgever voor het project. Aanspreekpunt vanuit de Provincie is Elz Mooij. Stade Advies en Sportservice Midden Nederland leveren de benodigde inspanning voor dit project gezamenlijk. Sportservice is hoofdaannemer en verrekent met Stade Advies de onderlinge kosten. Aanspreekpunt voor de Provincie is Hajo van der Harst van Sportservice Midden Nederland. De voortgang van het project en eventuele gewenste aanpassingen zullen in het reguliere overleg tussen provincie en sportservice worden besproken.

8. De organisaties:

Stade Advies

De Nederlandse samenleving is sterk in beweging. Overal en altijd is de kwaliteit van samen leven aan de orde. Daaraan wil Stade Advies, not for profit organisatie voor de sociale sector, vanuit de eigen missie een bijdrage leveren. Stade Advies richt zich op gemeenten, provincies, ministeries of maatschappelijke ondernemingen die hun beleid willen richten op deze kwaliteit van samen leven. Een maatschappelijk draagvlak is daarbij onmisbaar, met actieve betrokkenheid van burgers. In de benadering en werkwijze van Stade Advies komen vernieuwing en kwaliteit tot stand in nauwe samenwerking met de opdrachtgever. Wij werken daarbij vanuit de waarden: sociale betrokkenheid, respect en gedeelde verantwoordelijkheid.

Binnen de productgroep jeugd zijn / worden de volgende projecten op het gebied van jeugd, sport en educatie georganiseerd:

Stade Advies (bege)leidt in Utrecht het project Sport Scoort!! dat in alle wijken vanuit de wijkwelzijnsorganisaties laagdrempelige sportactiviteiten organiseert voor kinderen in samenwerking met het primair onderwijs.

Stade Advies coördineert de Verlengde Schooldag, waarin aanbieders van naschoolse activiteiten samenwerken met elkaar en met het onderwijs, om kinderen te voorzien van een passend en afgestemd aanbod.

Stade Advies (bege)leidt het project Support-It, waarin wordt samengewerkt met FC Utrecht. In dit project worden leerlingen via een lesmodule en een stadionbezoek geconfronteerd met hun eigen grenzen, normen en waarden in sport.

Stade Advies, productgroep Jeugd
Contactpersoon: Albert Veuger
Postbus 13124
3507 LC Utrecht
Tel: 030-2361820
Fax: 030-2342967
a.veuger@stade.nl
www.stade.nl

Sportservice Midden Nederland

Sportservice Midden Nederland is de provinciale organisatie die sport en bewegen in de provincie Utrecht ondersteunt en stimuleert. Sportservice wil bevorderen dat zoveel mogelijk inwoners van de provincie Utrecht overeenkomstig hun aanleg en wensen op verantwoordelijke wijze bewegen en sporten. Sportservice doet dit door kennis en deskundigen beschikbaar te stellen aan sportbonden, verenigingen, gemeenten, jongerenwerk, onderwijs en andere organisaties die in dit verband actief zijn.

Sportservice werkt samen met en voert opdrachten uit voor provincie Utrecht, gemeenten, Nederlands Instituut voor Sport en bewegen, NOC*NSF, sportbonden en Interprovinciale Organisatie Sportraden. Sportservice Midden Nederland heeft een samenwerkingsconvenant met het Nederlands Instituut voor Sport en Beweging (NISB) over de inzet van landelijke ontwikkelende producten. Sportservice is goed op de hoogte van de breedtesportontwikkelingen bij gemeenten in de Provincie Utrecht. Het ontwikkelen van beleid en projecten op het gebied van jeugdsportstimulering bij gemeenten is één van de activiteiten, die Sportservice de afgelopen jaren in veel gemeenten heeft uitgevoerd.

Op het gebied van jeugdsport worden de volgende projecten en producten door Sportservice geboden:

- ❖ WhoZnext, participatie van jongeren vanaf 13 jaar bij uitvoering en organisatie van activiteiten vanuit de buurt, het onderwijs of de sport
- ❖ J-score en verklikker, vragenlijst om te toetsen hoe jeugdgericht de sportaanbieder is
- ❖ Jeugd vriendelijke sportvereniging, ondersteuning bij het ontwikkelen van jeugd beleid bij sportverenigingen
- ❖ Ouders graag gezien, het betrekken van ouders van de jeugd bij de sportvereniging
- ❖ Kanjers in de sport, training van sportleiders om beter om te gaan met de jeugd in de sportvereniging
- ❖ Jeugdsportpas en Kies voor hart en sport, sportstimulering bij jongeren in de basisschoolleeftijd
- ❖ Sportiviteit en respect, ondersteuning sportverenigingen bij normen- en waardenbeleid
- ❖ Sport- en beweegscan, onderzoek naar het sport- en beweeggedrag van kinderen

Vanuit de samenwerking met het NISB beschikt Sportservice over de kennis van het gebruik van de volgende materialen:

- ❖ Wijkanalyse Buurt-Onderwijs-Sport
- ❖ Diversiteitsscan, hoe multicultureel is onze organisatie?
- ❖ Kleur op, het werven en behouden van allochtoon kader
- ❖ Stappenplan naar werving en behoud van allochtone leden binnen sportverenigingen en allochtoon kader
- ❖ Stappenplan naar meer interculturele jeugdparticipatie binnen de sportvereniging
- ❖ Cursus diversiteit in vrijwilligersbeleid
- ❖ Beweegmanagement
- ❖ Communities in Beweging

Sportservice Midden Nederland

Contactpersoon: Hajo van der Harst

Daltonlaan 400, 3584 BK Utrecht

Tel: 030-2322927

Fax: 030-6037089

info@sportservicemiddennederland.nl

www.sportservicemiddennederland.nl

Bijlage : projectvoorbeelden

Geselecteerde gemeenten:

Amersfoort

De Bilt

Houten

IJsselstein

Maarsse

Nieuwegein

Soest

Veenendaal

Woerden

Zeist

en de gezamenlijke Heuvelruggemeenten Maarn, Amerongen, Leersum, Driebergen, Doorn.